

מ"י 26823/07/15 - מדינת ישראל נגד ריאדי אבו חמאד

בית משפט השלום בבאר שבע

מ"י 26823-07-15 מדינת ישראל נ' אבו חמאד(עציר)
תיק חיצוני: 306985/2015

לפני כבוד השופט אמיר דורון

המבקשת מדינת ישראל

נגד

המשיב

ריאדי אבו חמאד באמצעות ב"כ עו"ד ב. זיתונה

החלטה

1. ביום 14.7.15, פנה ב"כ המשיב לבית המשפט וציין כי הוגבל בזמן פגישתו עם לקוחו העצור בהיכל בית המשפט. עוד ציין כי הונחה על ידי גורמי שב"ס, להגביל משך כל פגישה עם העצורים אותם מייצג, לרבות המשיב, לפרק זמן שלא יעלה על 7 דקות.

בנוסף, ציין כי בעניינו של המשיב, ובעניינם של משיבים אחרים שפרטיהם נמסרו לפרוטוקול (**החשודים הנוספים**), לא קיבלה הסנגוריה הציבורית כל הודעה על מעצרם עובר להבאתם לבית המשפט, דבר שגרם לכך שלא ניתן היה לפגוש בהם קודם לכן.

לאמור האמור, עתר כי בית המשפט יורה לשב"ס לאפשר לסנגורים לפגוש בעצורים ללא מגבלת זמן.

ב"כ המבקשת בתגובה ראשונית ציין, כי מסירת עותק בקשות המעצר סמוך לדיון, הוא נוהג מקובל, וכי הוא אינו מכיר אפשרות שעותק מבקשה זו יימסר לב"כ המשיב יום קודם לכן.

עוד הוסיף, כי לא יוכל למסור מידע לבית המשפט מידע האם נמסרה הודעה לסנגוריה הציבורית על מעצר המשיב והחשודים הנוספים ויש לברר הדבר מול קציני החקירות הרלוונטיים.

באותו מועד, הסביר נציג שב"ס - ממלא מקום מפקד מתקן הכליאה בהיכל בית המשפט - כי קיים נוהל פנימי של שב"ס, בין אם של יחידת נחשון בהיכל בית המשפט, או נוהל כללי של שב"ס, הקובע מגבלת זמן של פגישת סנגור עם חשוד בהיכל בית המשפט, זאת על מנת שתינתן אפשרות מתן מענה לכלל עורכי הדין המבקשים לפגוש בעצורים.

2. באותן נסיבות, ומאחר בפני מותב זה לא היה מכלול הפרטים הנדרש כדי מתן החלטה

עמוד 1

בנושא, נתבקש יועמ"ש שב"ס להגיב לדברים, לרבות התייחסות לנוהל באם קיים. עוד נקבע, כי לאחר קבלת תגובת שב"ס, תועבר זו לסנגוריה הציבורית לשם תגובה.

במקביל, נתבקש ק' אח"מ נגב, לאחר שהופנה לרשימה מדויקת של עצורים ומספרי תיקים, ליתן הסבר מדוע לא נמסרה בעניינם לסנגוריה הציבורית הודעה על מעצרים ערב קודם להבאת לבית המשפט. ככל שלא נמסרה הודעה כאמור, נתבקש ק' אח"מ נגב להתייחס לסוגית השתת הוצאות בגין בזבוז זמן שיפוטי.

3. מאחר והגיעו תגובות הצדדים לדיון, הגם שחלקן באיחור, הגיע הזמן ליתן החלטה.

תמצית הטענות בתגובות הצדדים:

תגובת ק' אח"מ נגב

4. ראשית, אציין כי תגובת רל"ח נגב, אשר ככל הנראה נרשמה בשמו של ק' אח"מ נגב, לא התייחסה למשיב בתיק זה, אלא רק למשיבים האחרים שפרטיהם צוינו בפרוטוקול ויש להצר על כך.

בתגובתו, מסר רל"ח נגב, ביחס לכל אחד מהחשודים הנוספים, כי נמסרה הודעה לסנגוריה הציבורית או לחילופין שמי מהחשודים ויתר על זכות זו.

באחד המקרים, בוצע ניסיון הודעה לסנגוריה שלא צלח בשל העובדה שלא היה מענה טלפוני.

רל"ח נגב ציין, כי היות ולא נשללה זכות זו של מי מהחשודים, הרי שאין מקום להשית הוצאות על היחידות החוקרות.

תגובת שב"ס:

5. בתגובתו ציין העוזר ליועמ"ש שב"ס, כי לגוף טענת ב"כ המשיב, לפיה חלה מגבלה של 7 דקות למפגש בין עו"ד ללקוח, הרי שאמירה זו, נאמרה ביחס לב"כ המשיב בלבד, וביחס למפגשו עם העצור הספציפי, זאת נוכח צורך להעלות אותו עצור לאולם המעצרים.

לדבריו, ב"כ המשיב פגש עצורים אחרים, מפגשים שארכו הרבה מעבר לאותן 7 דקות.

הוסיף, כי תאי המפגש בין עצורים לעורכי דינם, מאפשרים מפגש ללא הגבלת זמן, והכחיש קיומו של נוהל פנימי הקובע אחרת.

יש לזכור, כי משכו של מפגש כאמור, הוא נגזרת של מספר עורכי הדין וכמות העצורים בנקודת הזמן הרלוונטית. יכול ויתבקש עו"ד לסיים מפגש עם עצור, בהתאם למספר עורכי הדין הממתינים למפגש,

והצורך להעלות עצור לאולם הדיונים.

חלוקת הזמנים בין עורכי הדין נעשית בצורה שוויונית. עורכי הדין יכולים, מעבר למפגש זה, לפגוש בלקוחות שלהם בבתי המעצר ובבתי הסוהר.

תגובת הסנגוריה הציבורית

6. תגובה זו נמסרה לתיק בית המשפט בשני חלקים, האחד עובר לקבלת תגובת שב"ס והשניה (הסופית) לאחריה.

בקצירת האומר, ניתן להתרשם כי בתגובתו המפורטת, סקר מנהל מחלקת המעצרים של מחוז הדרום בסנגוריה הציבורית, את נהלי העבודה של הסנגוריה הציבורית בתחום המעצרים.

במסגרת זו, ציין כי קיים מוקד ארצי הנותן מענה בין השעות 00:00 ועד השעה 07:00 למחרת. מוקד לילי זה, נותן מענה בנושא ייעוץ לפני חקירה (המוקד).

לאחר קבלת הודעה במוקד, נשלח סנגור כונן לפגוש בעצור ביחידת המשטרה. כל הודעה על עצור לאחר חקירה, המגיעה בטווח שעות זה, מועברת לטיפול לשכת הסנגוריה הרלוונטית, ומטופלת בשעות הבוקר למחרת, תוך העברת המידע לסנגור התורן בבית המשפט.

עוד הבהיר שליחידות המשטרה יש את מספר הטלפון הישיר של המוקד הארצי, וממילא כל שיחה שמגיעה ללשכת הסנגוריה בדרום, בטווח השעות האמור, מועברת בצורה אוטומטית למוקד.

באשר לעצורים שלגביהם נתבקשה התייחסות היחידה החוקרת;

א. בעניינו של החשוד אבו קוידר, לא התקבלה כל הודעה על מעצרו. בבדיקה שנערכה, לא נמצא כל מסמך שהגיע בפקס' ביחס לעצור זה, וכן לא התקבלה כל שיחה במוקד הארצי בעניינו, בעוד שאין כל דיווח על תקלה במוקד הארצי במועד זה.

ב. בעניינו של החשוד אלעמור, הגיע דווח על מעצרו באמצעות פקס'. הדיווח שנמסר על ידי ב"כ המשיב, לפיו לא הגיע דווח בעניינו של חשוד זה, בטעות יסודו.

היות ומדובר היה בדיווח שהגיע בשעה מאוחרת (01:33), לא יכול היה התורן להיפגש עם החשוד, וממילא נדרשה פגישה ממצה, מה שלא יכול היה להתבצע בפרק הזמן שהוקצה על ידי שב"ס.

ג. בעניינו של החשוד ליכטמן, לא הגיעה כל הודעה על מעצרו בפקס'.

ד. בעניינו של החשוד נאססרה, לא הגיעה כל הודעה בעניינו, ואף לא טענה היחידה החוקרת כי מסרה הודעה כזו.

ה. בעניינו של המשיב בתיק זה, לא התייחסה היחידה החוקרת לסוגית ההודעה על מעצרו, אך ממילא לא התקבלה כל הודעה בעניינו.

בנוסף, ציין כי לא ברור מדוע בחרה המשטרה לחקור את החשודים בשעות בהם נחקרו, וכי עומד הדבר, לכאורה, בניגוד לנוהל האח"מ בשאר לתנאי חקירה הוגנים - שעות חקירה.

בתגובה שהתקבלה לאחר שניתנה תגובת שב"ס, ציין כי משך הפגישה הראשונית בין עצור לסנגור, אינו יכול להיות נגזרת של עומס הקיים בהיכל המשפט.

משכו של המפגש, יכול וראוי שייגזר מהצורך הקיים אצל הסנגור וחובתו על פי כללי האתיקה לקיים מפגש יעיל עם לקוחו.

פרק הזמן המוצע על ידו בנסיבות אלו וכהערכה מינימאלית, עומד על 20 דקות לפגישה, ובלבד שאין המדובר בעצור בעל ליקוי נפשי או מוגבלות שכלית.

יש חשיבות כי היחידות החוקרות, שב"ס והסנגוריה הציבורית יפעלו יחדיו, ולא כל אחד בפני עצמו, אל מול המשימות הקיימות.

העומס הקיים, אינו יכול לשמש סיבה לכך שהעצור הבודד "ישלם את המחיר" וזכויותיו תפגענה.

שיקולי תקציב, הבאים לידי ביטוי בכוח אדם חסר, או בתשתית מעטה, אינם יכולים להוות שיקול משמעותי הגובר על השיקולים החוקתיים האחרים, שיש בהם כדי לשמור על זכויות העצורים.

דין והכרעה

7. לשם הנוחות, אפרט בקצרה, ובאופן של דבר הדבור על אופניו, את תמצית הממצאים הראייתיים מכל תיק חקירה לגביו נתבקשה תגובה היחידות החוקרות, כפי שפורטו על ידי רל"ח נגב.

א. בעניינו של **אבו קוידר כנען** (תיק מ"י 26781-07-15), עולה כי החוקר שחקר את החשוד ביום 14.7.15 (החקירה החלה בשעה 02:55), ציין כי הגם שהמשיב סירב לקבלת ייצוג משפטי, פנה החוקר טלפונית לסנגוריה הציבורית, אך לא זכה למענה. בגוף החקירה לא צוין מהו המספר אליו חייג החוקר ובאיזו שעה התבצע חיוג זה. אין מסמך נלווה של החוקר, מעבר לאמור בחקירה, המתעד ניסיון יצירת קשר זה.

בעניינו של משיב זה, צורף מסמך הנושא כותרת "**טופס הודעה על זכויות חשוד בטרם חקירה**" הנושא תאריך 14.7.15 ובו חתימת החשוד אשר מאשר קבלת המסמך לידי.

לציין, כי מסמך זה, המנוסח בעברית, אנגלית וערבית, מכיל תמצית האזהרה שניתנה לחשוד עובר לחקירתו, לרבות זכותו לשמור על שתיקה, וזכותו לייצוג משפטי של הסגוריה הציבורית.

בנוסף, צורף מסמך הנושא כותרת "**טופס לעצור**" ולו כותרת משנה "**הנדון: בקשה למינוי סגור ציבורי לפי חוק הסגוריה הציבורית (טופס לעצור)**". טופס זה נושא שם החשוד ולכאורה את בקשתו למינוי סגור ציבורי. טופס זה אינו חתום על ידי החשוד ונושא התאריך 14.7.15.

ב. בעניינו של **אלעמור כראם** (תיק מ"י 15-07-26827), צורף לתגובת רל"ח נגב, טופס הנושא הכותרת "**טופס ידוע חשוד בדבר זכויותיו - בטרם חקירה**", מיום 13.7.15, עליו חתימת החוקר וחתימת הנחקר. טופס זה רשום בשלוש שפות, עברית, אנגלית וערבית (**טופס ידוע**).

בנוסף צורף טופס הנושא את הכותרת "**דיווח מעצר לסגוריה הציבורית**", הנושא תאריך 14.7.15 (ללא שעה)(**טופס הדיווח**).

על גבי טופס הדיווח, צוין מספר הפקס' של הסגוריה הציבורית, וכן הערה בו הלשון: "**מסמך זה יתויק לתיק החקירה כולל צירוף דו"ח אישור בפקס**", אך לא צורף אישור כזה.

ג. בעניינו של **לירון ליכטמן** (תיק מ"י 15-07-26770), צורפה חקירת המשיב שנערכה ביום 14.7.15 (החקירה החלה בשעה 01:30).

על גבי חקירת המשיב, אין חתימה של החשוד כי הבין זכותו להיוועץ בעורך דין עובר לחקירתו ואין חתימה של חוקר כי מסר הנחיות אלו לחשוד.

עוד צורף **טופס לעצור** מיום 14.7.15 הנושא שם החשוד ולכאורה בקשתו למינוי סגור ציבורי. טופס זה אינו חתום על ידי החשוד.

אין כל אישור כי דבר מעצרו נמסר לסגוריה הציבורית, ואין טופס דיווח בעניינו.

ד. בעניינו של **תאופיק נאססרה** (תיק מ"י 15-07-26807), צורף טופס ידוע שאינו חתום על ידי החשוד.

עוד צורפה חקירתו במשטרה מיום 13.7.15 (החקירה החלה בשעה 12:25), ללא חתימת החשוד כי הבין את זכותו להיוועץ בעורך דין עובר לחקירתו וללא חתימת חוקר המאשר כי מסר הנחיות אלו לחשוד.

על פי נוסח החקירה, ויותר החשוד על ייצוג עורך דין. אין כל מסמך המאשר כי נמסרה הודעה בעניינו לסנגוריה הציבורית.

8. **מסקנות ביניים** - ניתן לומר, לאחר בחינת הדברים, כי בעניין המשיב ושלושה מהחשודים הנוספים, לא קיים אישור על דבר מסירת הודעה על מעצרו לסנגוריה הציבורית, והדבר עולה בקנה אחד עם טענת הסנגוריה הציבורית כי לא קיבלה הודעה בעניינם.

הגם שלא קיים נוהל של שב"ס הקובע מסגרת זמן קשיחה למפגש בין עצור לסנגור, הרי שבמקרה של המשיב למצער, הודיעו לוחמי שב"ס לב"כ המשיב כי עליו להגביל את משך המפגש.

9. כאשר בית המשפט מבקש לקיים דיון בעניינו של עצור כלשהו, במיוחד כשמדובר ביום מעצרים בו רבים העצורים המחכים לדיון בעניינם, מצפה בית המשפט כי הצדדים לדיון ימלאו את כל התנאים המקדמיים שאמורים לאפשר דיון מיטבי וראוי בהיבטי חוקיות וחוקתיות.

על הצדדים לזכור, כי מערך הטיפול בעצור משול למכונה מורכבת רבת פרטים, אשר תפקודה הראוי תלוי בכל אחד מהפרטים המפעילים אותה.

ולאורה הציורי של אותה ממרה העוסקת במשק כנפי הפרפר בסין, אשר יכול לגרום לתהפוכות בקצה השני של העולם - חשוב כי כל אחד מפרטי מכונה מורכבת זו, יקפיד על מילוי נכון ומלא של החוק, הפקודות והנהלים, על מנת שמכונה מורכבת זו תפעל כנדרש.

מורכבות המכונה, אינה נגזרת אך מהיקפה ומידת הקושי בתפעולה, אלא בעיקר בשל כך שעוסקים אנו בסופו של יום, באנשים - עצורים - הזכאים לכל זכות חוקית המגיעה להם, אם בשלב הראשוני בו נעצרים הם ומובאים לחקירה, ואם בשלב בו מובאים לבית המשפט לדיון בעניינם.

ככל שלא יקפיד החוקר להודיע לחשוד על זכותו להיוועץ בסנגור ציבורי, ולא יוודא פוזיטיבית כי הודעתו הגיעה הלכה למעשה לסנגוריה הציבורית, הרי שמהלכו של כלל המהלך המורכב כאמור, ייקטע באיבו.

ברי, כי במידה והסנגור הציבורי הכונן לא מקבל הודעה על מעצר חשוד, הרי שלא יוכל לייעץ לו בטרם חקירה, ומכאן שגם לא יפגש עמו עובר להגעתו לבית המשפט.

מחדל זה של החוקר האמון על ביצוע פעולת החקירה באמצע הלילה, מכשיל באופן מיידי, כמו בתגובת שרשרת, את יתר מרכיבי המערך לאחר מכן.

מצופה מהחוקר, כי לא יסתפק בהכנסת טופס הדיווח לתיק החקירה, אלא יעמיק עשייתו ויוודא כי הפקס' הגיע ליעדו, תוך הכנסת אישור משלוח הפקס' לתיק החקירה במקביל.

ככל שמתקיימת שיחת טלפון בה מודיע החוקר לסנגוריה הציבורית על מעצר חשוד, ירשום החוקר זכ"ד הנושא פרטיו הכולל את תאריך ושעת השיחה, את המספר אליו חייג החוקר ופרטי הגורם שקיבל את הדיווח בסנגוריה הציבורית, ויצרף מזכר זה לתיק החקירה.

העדרם של מסמכים אלו, ישמיט הקרקע מתחת ליכולת היחידה החוקרת לטעון בעתיד לבוא, לכשירות ותקינות מהלכיה בסוגיה זו.

שרשרת מערך זו, כטיבן של כל השלשלאות, חזקה אך במידה בה חזקה החוליה החלשה ביותר בה. העדר תפקוד ראוי של החוקר בתחנה המוביל להעדר הודעה לסנגוריה, גורם מניה וביה, לכך שלוחמי שב"ס, אמורים להתמודד בסד זמנים מורכב וקצר, עם הצורך בהענקת זמן רב מהנדרש בימים שכתיקונם, לפגישה ראשונית בין סנגור לעצור.

לשון אחרת, יש משמעות נרחבת לאי עמידה בנהלים ובלשון החוק, ובסופו של יום, אל יסבור פרט ממערך מורכב זה, כי מחדלו לא יתגלה ולא ישפיע על ניהולו התקין של יום הדיונים מחד, ועל זכויות העצורים מאידך.

עם זאת, אל לנו לשכוח כי על כל אחד ממרכיבי המכונה, לשאוף לאחות השברים עם גילויים. וברחל בתך הקטנה, במידה ומי מגורמי שב"ס מבין כי הסנגור לא פגש בעצור עובר להגעתו לאולם המעצרים, עליו להודיע על כך לטוען המעצרים ולנתב העלאת עצור זה באופן בו מחד לא יפגע הדבר בזרימת העצורים התקינה לאולם, ומאידך יאפשר הדבר הענקת אפשרות לסנגור לפגוש בעצור למשך זמן מספק.

באותה נשימה, מצופה גם מהסנגוריה הציבורית לחתור לכך, שמפגשים ראשונים, ככל שיתקיימו בהיכל המשפט, יהיו ממוקדים ומהירים ככל הניתן.

היה ותיווצר בעיה קונקרטית, אשר בגינה יסבור הסנגור התורן, כי קיימת מכשלה המונעת מפגש מהיר וממוקד כזה, יודיע על כך באופן מיידי לשופט היושב בדין על מנת שיוכל האחרון לכלכל צעדיו וליתן החלטה בהתאם. עוד מצופה, כי ככל שיוודע לסנגור, כי לא נמסרה הודעה כנדרש על מעצר עצור לסנגוריה הציבורית, יעדכן את בית המשפט בדבר על אתר.

סוף דבר

10. הנה כי כן, מהווה החלטה זו, בבחינת תמרור דרכים בשלב זה. תמרור זה, אינו בבחינת תמרור המלצה, אלא תמרור הוריה ברור וחד, על כל המשתמע מכך.

תמרור הוריה זה, נועד בראש ובראשונה לשקף עבור כלל מרכיבי המערך את ההתנהגות המצופה מהם.

אודה, כי התלבטתי האם יש מקום להשית הוצאות בגין בזבוז זמנו היקר של בית המשפט, על הגורמים שלא פעלו כדין בנסיבות המקרים המופרטים בהחלטה, אך בסופו של דבר החלטתי כי בשלב זה, ילובנו הדברים במסגרת ההחלטה, בהיותה היולית ביחס למותב זה ולתפקידו.

ק' אח"מ נגב, יפעל להעברת תוכן ההחלטה עד לאחרון החוקרים במרחב. מוצא אני מקום להבהיר עתה, כי החלטה זו, תשמש כבסיס בשיקולי בית המשפט להשית הוצאות עתידיות, ככל שתשנה תמונת המצב, וישנו הליקויים.

כך יפים הדברים גם ביחס למפקד גדוד דרום של שירות בתי הסוהר.

המזכירות תעביר עותק ההחלטה לסגן הנשיאה כב' הש' ברסלר-גונן, לעו"ד זיתונה, לסנגוריה הציבורית, למפקד גדוד דרום של שירות בתי הסוהר, לק' אח"מ נגב ולממ"ר נגב.

ניתנה היום, ב' אלול תשע"ה, 17 אוגוסט 2015, בהעדר הצדדים.